

CZĘŚĆ I. Zawody mające zastosowanie w ochronie zdrowia

Najstarszymi zawodami medycznymi są zawody lekarza i pielęgniarki. Rozwój medycyny sprawia, że powstaje coraz więcej nowych zawodów (np. audiofonolog, optometrysta, epidemiolog, koordynator badań klinicznych), ale również dotychczasowe zawody zaczynają ewoluować i dzielić się na specjalności np.: farmaceuta o specjalności bromatologia, diagnosta laboratoryjny – cytomorfológ, lekarz specjalista balneologii i medycyny fizykalnej, pielęgniarka specjalista pielęgniarstwa nefrologicznego, położna specjalista pielęgniarstwa neonatologicznego, itp.

1. Klasyfikacja zawodów mających zastosowanie w ochronie zdrowia

Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z 27.4.2010 r. w sprawie kwalifikacji zawodów i specjalności dla potrzeb rynku pracy oraz zakresu jej stosowania¹ odnosi się m.in. do zawodów medycznych i określa zakres stosowania klasyfikacji. Zgodnie z § 2 kwalifikacja ta ma zastosowanie w pośrednictwie pracy i poradnictwie zawodowym, szkoleniach zawodowych, przy gromadzeniu danych do określania polityki zatrudnienia i kształcenia ustawicznego, a także przy prowadzeniu badań, analiz, prognoz i innych opracowań dotyczących rynku pracy.

1.1. Najważniejsze pojęcia

Klasyfikacja to 5-poziomowe, hierarchicznie usystematyzowane zestawienie zawodów i specjalności, które występują na rynku pracy. Została ona opracowana na podstawie Międzynarodowego Standardu Klasyfikacji Zawodów ISCO-88, który został przyjęty w grudniu 2007 r. na trójstronnym Spotkaniu Ekspertów ds. Statystyki Pracy dotyczącym aktualizacji Międzynarodowego Standardu Klasyfikacji Zawodów (ISCO), zwołanym przez Organ Wykonawczy Międzynarodowego Biura Pracy (ILO) zgodnie z postanowieniami Rezolucji z 2003 r. z XVII Międzynarodowej Konferencji Statystyków Pracy (ICLS). Układ i kryteria klasyfikacji, a także system kodowy zostały przyjęte na podstawie Międzynarodowych Standardów ISCO-08. Sama struktura została oparta o podstawowe pojęcia takie jak: zawód, specjalność, umiejętność czy kwalifikacje zawodowe².

Termin zawód

Pod terminem „zawód” należy rozumieć zbiór zadań czy zespół czynności, które zostały wyodrębnione w wyniku społecznego podziału pracy, a są wykonywane stale lub z niewielkimi zmianami przez poszczególne osoby, posiadające odpowiednie kwalifikacje, tj. wiedzę i umiejętności zdobyte w trakcie kształcenia lub praktyki. Zawód może dzielić się na specjalności.

Pojęcie specjalność

Pod pojęciem „specjalność” należy rozumieć podział pracy w ramach zawodu. Specjalność zawiera część czynności związanych z wykonywaną pracą o podobnym charakterze oraz część czynności, które wymagają pogłębionej czy specjalistycznej wiedzy i umiejętności, a zostały zdobyte w ramach dodatkowego szkolenia lub praktyki.

Umiejętność

Kolejny termin związany z wykonywaniem zawodu to „umiejętność”, którą określa się jako „sprawdzoną możliwość wykonywania odpowiedniej klasy zadań w ramach zawodu (specjalności)”. „Kwalifikacje zawodowe” zdefiniowane zostały jako zespół wiedzy i umiejętności, które są wymagane przy realizacji określonych zadań w danym zawodzie.

1.2. Zawody ujęte w klasyfikacji przedstawionej w rozporządzeniu

Biorąc pod uwagę ww. rozporządzenie należy stwierdzić, że każdorazowo, gdy pojawia się termin „zawód medyczny” czy „zawód mający zastosowanie w ochronie zdrowia” jak również „specjalista do spraw zdrowia” należy mieć na uwadze zawody ujęte w klasyfikacji przedstawionej w rozporządzeniu.

Tab. 1. Struktura klasyfikacji zawodów i specjalności w zakresie ochrony zdrowia

22	Specjaliści do spraw zdrowia
221	Lekarze
2211	Lekarze bez specjalizacji lub w trakcie specjalizacji

1. Klasyfikacja zawodów mających zastosowanie w ochronie zdrowia

221101	Lekarz
2212	Lekarze specjaliści
221201	Lekarz – alergologia
221202	Lekarz – anestezjologia i intensywne leczenie
221203	Lekarz – angiologia
221204	Lekarz – audiologia i foniatria
221205	Lekarz – balneologia i medycyna fizykalna
221206	Lekarz – chirurgia dziecięca
221207	Lekarz – chirurgia klatki piersiowej
221208	Lekarz – chirurgia naczyniowa
221209	Lekarz – chirurgia ogólna
221210	Lekarz – chirurgia onkologiczna
221211	Lekarz – chirurgia plastyczna
221212	Lekarz – chirurgia szczękowo-twarzowa
221213	Lekarz – choroby płuc
221214	Lekarz – choroby wewnętrzne
221215	Lekarz – choroby zakaźne
221216	Lekarz – dermatologia i wenerologia
221217	Lekarz – diabetologia
221218	Lekarz – diagnostyka laboratoryjna
221219	Lekarz – endokrynologia
221220	Lekarz – epidemiologia
221221	Lekarz – farmakologia kliniczna
221222	Lekarz – gastroenterologia
221223	Lekarz – genetyka kliniczna
221224	Lekarz – geriatria
221225	Lekarz – ginekologia onkologiczna

CZĘŚĆ I. Zawody mające zastosowanie w ochronie zdrowia

221226	Lekarz – hematologia
221227	Lekarz – hipertensjologia
221228	Lekarz – immunologia kliniczna
221229	Lekarz – kardiochirurgia
221230	Lekarz – kardiologia
221231	Lekarz – kardiologia dziecięca
221232	Lekarz – medycyna nuklearna
221233	Lekarz – medycyna paliatywna
221234	Lekarz – medycyna pracy
221235	Lekarz – medycyna ratunkowa
221236	Lekarz – medycyna rodzinna
221237	Lekarz – medycyna sądowa
221238	Lekarz – medycyna sportowa
221239	Lekarz – medycyna transportu
221240	Lekarz – mikrobiologia lekarska
221241	Lekarz – nefrologia
221242	Lekarz – neonatologia
221243	Lekarz – neurochirurgia
221244	Lekarz – neurologia
221245	Lekarz – neurologia dziecięca
221246	Lekarz – neuropatologia
221247	Lekarz – okulistyka
221248	Lekarz – onkologia i hematologia dziecięca
221249	Lekarz – onkologia kliniczna
221250	Lekarz – ortopedia i traumatologia narządu ruchu
221251	Lekarz – otorynolaryngologia
221252	Lekarz – otorynolaryngologia dziecięca

1. Klasyfikacja zawodów mających zastosowanie w ochronie zdrowia

221253	Lekarz – patomorfologia
221254	Lekarz – pediatria
22255	Lekarz – położnictwo i ginekologia
221256	Lekarz – psychiatria
221257	Lekarz – psychiatria dzieci i młodzieży
221258	Lekarz – radiologia i diagnostyka obrazowa
221259	Lekarz – radioterapia onkologiczna
221260	Lekarz – rehabilitacja medyczna
221261	Lekarz – reumatologia
221262	Lekarz – seksuologia
221263	Lekarz – toksykologia kliniczna
221264	Lekarz – transfuzjologia kliniczna
221265	Lekarz – transplantologia kliniczna
221266	Lekarz – urologia
221267	Lekarz – urologia dziecięca
221268	Lekarz – zdrowie publiczne
221290	Pozostali lekarze specjaliści
222	Pielęgniarki
2221	Pielęgniarki bez specjalizacji lub w trakcie specjalizacji
222101	Pielęgniarka
2222	Pielęgniarki specjalistki
222201	Pielęgniarka specjalista organizacji i zarządzania
222202	Pielęgniarka specjalista pielęgniarstwa anestezjologicznego i intensywnej opieki
222203	Pielęgniarka specjalista pielęgniarstwa chirurgicznego
222204	Pielęgniarka specjalista pielęgniarstwa diabetologicznego
222205	Pielęgniarka specjalista pielęgniarstwa epidemiologicznego

CZĘŚĆ I. Zawody mające zastosowanie w ochronie zdrowia

222206	Pielęgniarka specjalista pielęgniarstwa geriatrycznego
222207	Pielęgniarka specjalista pielęgniarstwa kardiologicznego
222208	Pielęgniarka specjalista pielęgniarstwa nefrologicznego
222209	Pielęgniarka specjalista pielęgniarstwa neonatologicznego
222210	Pielęgniarka specjalista pielęgniarstwa neurologicznego
222211	Pielęgniarka specjalista pielęgniarstwa onkologicznego
222212	Pielęgniarka specjalista pielęgniarstwa operacyjnego
222213	Pielęgniarka specjalista pielęgniarstwa opieki długoterminowej
22224	Pielęgniarka specjalista pielęgniarstwa opieki paliatywnej
222215	Pielęgniarka specjalista pielęgniarstwa pediatrycznego
222216	Pielęgniarka specjalista pielęgniarstwa psychiatrycznego
222217	Pielęgniarka specjalista pielęgniarstwa ratunkowego
222218	Pielęgniarka specjalista pielęgniarstwa rodzinnego
222219	Pielęgniarka specjalista pielęgniarstwa środowiska nauczania i wychowania
222220	Pielęgniarka specjalista pielęgniarstwa w ochronie zdrowia pracujących
222221	Pielęgniarka specjalista pielęgniarstwa zachowawczego
222222	Pielęgniarka specjalista promocji zdrowia i edukacji zdrowotnej
222290	Pozostałe pielęgniarki specjalistki
223	Położne
2231	Położne bez specjalizacji lub w trakcie specjalizacji
223101	Położna
2232	Położne specjalistki
223201	Położna specjalista organizacji i zarządzania
223202	Położna specjalista pielęgniarstwa epidemiologicznego
223203	Położna specjalista pielęgniarstwa ginekologicznego
223204	Położna specjalista pielęgniarstwa neonatologicznego

1. Klasyfikacja zawodów mających zastosowanie w ochronie zdrowia

223205	Położna specjalista pielęgniarstwa położniczego
223206	Położna specjalista pielęgniarstwa rodzinnego
223207	Położna specjalista promocji zdrowia i edukacji zdrowotnej
223290	Pozostałe położne specjalistki
224	Specjaliści ratownictwa medycznego
2240	Specjaliści ratownictwa medycznego
224001	Ratownik medyczny specjalista
226	Lekarze dentyści
2261	Lekarze dentyści bez specjalizacji lub w trakcie specjalizacji
226101	Lekarz dentysta
2262	Lekarze dentyści specjaliści
226201	Lekarz dentysta – chirurgia stomatologiczna
226202	Lekarz dentysta – chirurgia szczękowo-twarzowa
226203	Lekarz dentysta – epidemiologia
226204	Lekarz dentysta – ortodoncja
226205	Lekarz dentysta – periodontologia
226206	Lekarz dentysta – protetyka stomatologiczna
226207	Lekarz dentysta – stomatologia dziecięca
226208	Lekarz dentysta – stomatologia zachowawcza z endodoncją
226209	Lekarz dentysta – zdrowie publiczne
226290	Pozostali lekarze dentyści specjaliści
227	Diagności laboratoryjni
2271	Diagności laboratoryjni bez specjalizacji lub w trakcie specjalizacji
227101	Diagnosta laboratoryjny
2272	Specjaliści diagnostyki laboratoryjnej
227201	Diagnosta laboratoryjny – cytomorfologia medyczna
227202	Diagnosta laboratoryjny – epidemiologia

CZĘŚĆ I. Zawody mające zastosowanie w ochronie zdrowia

227203	Diagnosta laboratoryjny – laboratoryjna diagnostyka medyczna
227204	Diagnosta laboratoryjny – laboratoryjna diagnostyka sądowa
227205	Diagnosta laboratoryjny – laboratoryjna genetyka medyczna
227206	Diagnosta laboratoryjny – laboratoryjna hematologia medyczna
227207	Diagnosta laboratoryjny – laboratoryjna immunologia medyczna
227208	Diagnosta laboratoryjny – laboratoryjna parazytologia medyczna
227209	Diagnosta laboratoryjny – laboratoryjna toksykologia medyczna
227210	Diagnosta laboratoryjny – laboratoryjna transfuzjologia medyczna
227211	Diagnosta laboratoryjny – mikrobiologia medyczna
227212	Diagnosta laboratoryjny – zdrowie publiczne
227213	Diagnosta laboratoryjny – zdrowie środowiskowe
227290	Pozostali specjaliści diagnostyki laboratoryjnej
228	Inni specjaliści ochrony zdrowia
2281	Farmaceuci
228101	Farmaceuta – analityka farmaceutyczna
228102	Farmaceuta – bromatologia
228103	Farmaceuta – farmacja apteczna
228104	Farmaceuta – farmacja kliniczna
228105	Farmaceuta – farmacja przemysłowa
228106	Farmaceuta – farmacja szpitalna
228107	Farmaceuta – farmakologia
228108	Farmaceuta – lek roślinny
228109	Farmaceuta – mikrobiologia i biotechnologia farmaceutyczna
228110	Farmaceuta – toksykologia
228111	Farmaceuta – Zdrowie publiczne
228112	Farmaceuta – Zdrowie środowiskowe
228190	Pozostali farmaceuci

1. Klasyfikacja zawodów mających zastosowanie w ochronie zdrowia

2283	Fizjoterapeuci
228301	Fizjoterapeuta
2284	Dietetycy i specjaliści do spraw żywienia
228401	Specjalista dietetyk
228402	Specjalista żywienia człowieka
2285	Audiofonolodzy i logopedzi
228501	Audiofonolog
228502	Logopeda
228503	Logopeda – neurologopedia
228504	Logopeda – surdologopedia
2286	Optometryści
2286011	Optometrysta
2289	Specjaliści ochrony zdrowia gdzie indziej niesklasyfikowani
228901	Epidemiolog
228902	Koordynator badań klinicznych
228903	Kosmetolog
228904	Osoba wykwalifikowana w przemyśle farmaceutycznym
228905	Psychoterapeuta
228906	Specjalista psychoterapii uzależnień
228907	Specjalista terapii uzależnień
228908	Toksykolog
228990	Pozostali specjaliści ochrony zdrowia gdzie indziej niesklasyfikowani

Źródło: Załącznik do rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z 27.4.2010 r. w sprawie kwalifikacji zawodów i specjalności dla potrzeb rynku pracy oraz zakresu jej stosowania (Dz.U. Nr 82, poz. 537 ze zm.).

Osoba wykonująca zawód medyczny

W ustawie o działalności leczniczej ustawodawca dodatkowo zdefiniował pojęcie „osoby wykonującej zawód medyczny”. Zgodnie z art. 2 ust. 1 pkt 2 pod tym pojęciem należy rozumieć:

- osobę, która na podstawie odrębnych przepisów uprawniona jest do udzielenia świadczeń zdrowotnych, oraz
- osobę legitymującą się nabyciem fachowych kwalifikacji do udzielenia świadczeń zdrowotnych w określonym zakresie lub w określonej dziedzinie medycyny.

Takie sformułowanie definicji umożliwia zaliczenie do osób legitymujących się nabyciem fachowych kwalifikacji do udzielenia świadczeń zdrowotnych w określonym zakresie lub w określonej dziedzinie medycyny, poza osobami wykonującymi zawody związane z ochroną zdrowia, a wymienionych w rozporządzeniu – **także psychologa klinicznego**, którego nabyte kwalifikacje uprawniają do udzielenia szeroko rozumianych świadczeń zdrowotnych.

Pracownik medyczny

Kolejnym terminem jest pojęcie „pracownika medycznego”, którym jest **osoba posiadająca *stricto* wykształcenie medyczne**, np.: lekarskie, pielęgniarские, położnicze, farmaceutyczne lub inne medyczne, np. technika dentystycznego, czy mające zastosowanie w medycynie, a szerzej w ochronie zdrowia np. psychoterapeuta oraz posiada odpowiednie uprawnienia do wykonywania swojego zawodu np. prawo wykonywania zawodu, stosowny certyfikat, dyplom.

PRZYPISY

¹ Dz.U. Nr 82, poz. 537 ze zm. Rozporządzenie zostało wydane na podstawie art. 36 ust. 8 ustawy z 20.4.2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy; t.j. Dz.U. z 2013 r. poz. 674 ze zm.

² Rozdział został opracowany na podstawie materiałów zawartych w: *A. Fiutak*, Prawo w medycynie, Warszawa 2013 oraz *A. Fiutak, J. Dąbrowski*, Udzielanie pomocy terapeutycznej. Aspekty prawne, Warszawa 2012.